

ՕՐԱԳԻՐ

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԵՒ

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԱԿԱՆ

Դ. ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 22.

1846

ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 15.

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Դաստիարակութեան սկզբունքներ՝ ծնողաց ու վարժապետաց համար :

ԱՅՏԻ որ երբեմն տղուն առիթ տաս որ քեզի արդիւնք մը ըրած երևնայ . դուն իրեն որչափ բարիք ալ ընես անդադար՝ այնչափ սէր չկապեր ինքը վրադ՝ որչափ երբոր ինքը քեզի պզտիկ ծառայութիւն մը ընէ :

Արբոր տղայ մը քեզմէ կը վախնայ, գէշ նշան չէ . բայց աղէկ նայէ որ չըլլայ թէ վախին հետ արհամարհութիւն ալ ունենայ մտքին մէջ, հապա արհամարհելուն տեղը սիրէ ալ զքեզ :

Ի՞նչ որ պզտիկ տղան կամ նաև մեծ մարդը դիւրաւ կ'ուզես ճանչնալ, թող այնպիսի օտարականի մը հետ խօսի որ իրեն ուզած մարդն է :

Տղան ամէն բան չզուրցեր . ուստի երբեմն բան չզուրցելովն ալ դիմացի նը կը խաբէ . յանցանքը չհասկըցողինն է : Սովորաբար մենք տղոցը խօսածին կը նայինք, լռելնին փոյթերնիս չէ . բայց անոնք ամենէն հարկաւոր բաները՝ աղէկ գէշ՝ կը լռեն . վասն զի կամ ան է որ կը վախնան ը-

սելու, կամ ան է որ ինչպէս ըսելիքնին չեն գիտեր : Այն ան դաստիարակին որ տղոց լռութենէն բան չը հասկընար :

Ան բանն որ գիտես թէ տղան համարձակ չկարենայ պիտի հասկըցընէ՞ մի հարցընէր տղուն :

Տղուն քեզի բարեւ տալու կերպէն ալ կրնաս հասկընալ թէ որչափ է իրեն քու վրադ ունեցած սէրը . նայէ որ ոչ շատ տաք ըլլայ բարեւին կերպը, ոչ շատ պաղ, ևս առաւել շինծու չըլլայ :

Արբոր տղայ մը սրտին մէջ ատելութիւն ու արհամարհութիւն ունի ու դրսէն չցուցընէր, ան տղէն վախցիր :

Տղայ մը որ գիտցած բանին վէճ գիտէր կ'ըսէ՝ երես ելած է :

Անկեղծութիւն դաստիարակին առաջին պարտքն է . ուստի ինչ բան որ հարկ կը սեպես տղուն ետեւէն զրուցելու՝ տղուն առջևն ալ զրուցէ :

Նայէ որ աշկերտներուդ հետ տարբեր՝ ուրիշներուն հետ տարբեր չըլլայ վարմունքդ, ոչ աղէկ բաներու և ոչ գէշ բաներու մէջ:

Տղոց հետ նայէ որ կարճ խօսիս, բայց չկրմկրմաս:

Նիդադար երես տալը տղուն ապշուածիւն կը բերէ. անդադար վար զարնելն ալ տղուն կամքը կը խստացնէ:

Երբեմն տղուն սիրտը բարի նախանձով վառելու համար՝ ուրիշ տղոց աղէկութիւնը իր առջևը գովելը գէշ է. բայց շատ զգուշալի բան է տղոց ջանքը վառելու համար՝ անդադար իրարու նախանձեցնելը. ապա թէ ոչ, մէկ բարիք մը ընեմ՝ ըսելով՝ հազար չարեաց պատճառ կ'ըլլաս՝ տղուն բարի բարի բնաւորութիւնները աւրելով:

Յայտնի գովեստը ծածուկ գովեստէն աւելի օգտակար է տղուն. իսկ ծածուկ յանդիմանութիւնը աւելի օգտակար է քան թէ յայտնին:

Երբ մարդու մը առջև տղուն վրայ գովեստ խօսիլը շատ օգտակար բան է. վասն զի տղան անով սիրտ կ'առնէ ու աղէկ ըլլալու ջանք կ'ընէ:

Տղուն պարծենկոտութիւնը կ'ուզէս շտկել նէ՝ մի պատժեր, մի յանդիմաներ, հապա միայն պատասխան մի տար:

Թէ որ կ'ուզէս տղուն աղէկ կրթութութիւն տալ, նայէ որ առիթ ունենայ ոչ միայն իր հասակակիցներուն հետ վարուելու, հապա նաև իրմէ մեծերուն ու պզտիկներուն հետ ալ վարուի. այնպէս որ կերպով մը մեծ կենցաղավարութիւններուն պզտիկ ճաշակը առնէ: Նայէ որ մեծերուն հետ սիրով ու պատկառանք վարուի, պզտիկներուն հետ քաղցրութեամբ ու ծանրութեամբ:

Կ'ուզէս որ տղուն առջևը պատկառելի ըլլաս, նայէ որ տղուն առջևը ամենուն պատիւը պահես:

ԴՐՈՒԱՏԱՆՔ

Ի Բարերարս, 'ի Սաբարս և 'ի Հեռեւորս
Իմաստաւէտն Լսէ՛ս Հայաստանէնց՝:

ԻԱՐԷ... բոլորեցաւ ուրեմն փութանակի և միւս ևս բազմարկածեան շրջան արեգական. ցնորք ինչ ըմբռնիցէն զիս, եթէ արդարև 'ի նոր հասաք օր հանդիսի. օր՝ յորում զգովանդակ վաստակոց տարւոյն համարիմք զարդիւնս, օր տօնական գեղածիծաղ հնձոց իմաստութեան, զորոյ զոսկենշոյլ հասկացն ծածանմունս ընդ ահ ընդ ահ յուսոյն չնչել՝ նկատեաք յեզր անդաստանիս կացեալ բանաւորի, 'ի նժարս մտաց կշռելով զորայիցն բարդութիւն. և արդ գոհացող սրտիւք ամբառնայցեմք զձեռս յերկինս առ տուիչն բարեաց՝ խանդաղակաթ արտասուօք թանալով զգեղեցկանսի՝ արդիւնսն որ առաջիս մեր կայ: Ոչ, ոչ խաբիմ. ոչ խաբիք հարբ իմ յարգոյք և եղբարք պատուականք և համօրէն ժողովդ գերապանծ հայրենասէր խմբի. ստուգապէս հրաւիրէ զմեզ սերկեանս տիւ ցնծալ պարել 'ի տօնս ամանորաբերս հնձոց երկանց մերոց 'ի դաշտս իմաստութեան: Ոչ արշաւակի հողմավարն թեօք ասպատակօրէն անց գնաց 'ի տաճարէ աստի ամ մի նուիրական բաղդին հայկայ և փառաց Եմմահին. բուռն հարաք ըստ մերս ուժոյ զսանձից ամանակին, զնա ինքն զկապտիչն կենաց կապտեցաք 'ի գանձուց որ առաւել է քան զկեանս, և պատրաստեցաք այնու փոքր 'ի շատէ արդիւնս գոյից 'ի վայելս ծնողին զմեզ Սորգոմայ և փափագողին մերումս վերածննդեան:

Յնծալ աւետ անմահ հոգի ոստիկան Սորգոմեան գրոհի, յոր և դեգերիցիսդ 'ի վայր, թէպէտ 'ի սիրտս, թէպէտ 'ի Լասիս, թէպէտ յերկինս. ամբարձ զաչս քո, նկատեալ առ ձեռն